

BİLGİSAYAR ÖĞRETMEN ADAYLARININ OKUL UYGULAMA DERSLERİNİN YARARLARINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ*

Gökçe BECİT** Yrd. Doç. Dr. A.AşkıM KURT*** Yrd.Doç.Dr. Işıl KABAKÇI****

ÖZ

Öğretmen eğitimi kapsamında uygulama dersleri nitelikli öğretmen yetiştirmede oldukça büyük bir öneme sahiptir. Bu bağlamda öğretmen adaylarının uygulama eğitimine bakış açılarının belirlenmesi sürecin iyileştirilmesi adına yararlı olacaktır. Bu çalışmanın amacı bilgisayar öğretmen adaylarının okul uygulama derslerinin yararlarına ilişkin görüşlerinin belirlenmesidir. Araştırmanın katılımcıları Anadolu Üniversitesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği Bölümünde Öğretmenlik Uygulaması dersini alan 11 Bilgisayar Öğretmeni adaydır. Nitel araştırma süreçlerine uygun olarak desenlenen araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmış ve veriler tümevarım analizi kullanılarak çözümlenmiştir. Elde edilen verilerin analizi sonucunda Bilgisayar Öğretmeni adaylarının okul uygulama dersleri hakkındaki görüşlerinin genel olarak olumlu olduğu, bu derslerin kendilerini öğretmenlik mesleğine hazırladığını ve öğretmenlik tecrübesi kazandırdığını; materyal hazırlama ve ders anlatımında bilgisayar alan bilgilerinden yararlanmalarını sağladığı, öğretmenlik mesleğinin hak ve sorumluluklarına ilişkin farkındalık kazandırdığı, bilgisayar öğretmenliği mesleğine bakış açılarını olumlu yönde etkilediği, dersin işlenişinden memnun oldukları ancak sürece ilişkin, uygulama süresinin uzatılması, derslerde mikro öğretim tekniklerinin kullanılması gibi önerilerinin olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Okul Deneyimi dersi, Öğretmenlik Uygulaması dersi, okul uygulama dersleri, bilgisayar öğretmeni adaylar

VIEWPOINTS OF PRE-SERVICE COMPUTER TEACHERS ON THE ADVANTAGEOUS OF SCHOOL PRACTICUM COURSES

ABSTRACT

In teacher education, practicum courses can be claimed to be important in teacher training. In this context, determination of pre-service computer teachers' viewpoints about practicum education (course) will be helpful on the improvement of the process. The aim of this study is to determine viewpoints of pre-service computer teachers on the advantageous of school practicum courses. Participants of the study were 11 pre-service computer teachers at the Department of Computer and Instructional Technologies of Anadolu University. This research was carried out according to qualitative research processes and semi structured interview technique was used. Data was analyzed by inductive analysis. According to results, it can be stated that pre-service computer teachers' stated positive views about school practicum courses in general, they stated that these courses prepared themselves to the profession and made them experience the profession, and these courses made them benefit from field knowledge of computer on materiel preparation and course giving, at the same time they thought that these courses made them realize personal rights and responsibilities of teaching profession and it affected their viewpoints about profession positively. However pre-service computer teachers have some suggestions about the process such as; extending the practicum course period and using micro-teaching techniques

Keywords: School Experience course, Teacher Practice course, Practicum courses, pre-service computer teachers

* Bu çalışma 2008 IETC'de sunulan ve bildiri kitapçığında basılan "Bilgisayar Öğretmen Adaylarının Okul Uygulama Derslerinin Yararlarına İlişkin Görüşleri" isimli bildirinin geliştirilmiş halidir

** Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü BÖTE Doktora Öğrencisi, e-mail:gbecit@anadolu.edu.tr

***Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi BÖTE, e-mail:aakurt@anadolu.edu.tr

****Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi BÖTE, e-mail:isilk@anadolu.edu.tr

1. GİRİŞ

Nitelikli eğitim sistemlerinin oluşturulmasında temel taşlardan biri sistemin insan gücü kaynağını oluşturan öğretmenlerdir. Öğretmen yetiştirme ve öğretmenin niteliğinin artırılması konuları birçok ülkede araştırılan ve tartışılan konulardır. Türkiye’de de öğretmen yetiştirme konusunda çalışmalar yapılmakta sorunlara çözümler üretilmeye çalışılmaktadır (Oğuz, 2004). Bu bağlamda ülkemizde hizmet öncesi öğretmen eğitiminin niteliğinin yükseltilmesi amacıyla yönelik olarak 1994 yılında uygulamaya konulan, Yükseköğretim Kurulu/Dünya Bankası Millî Eğitimi Geliştirme Projesi çerçevesinde, panel çalışmalarında nitelikli öğretmenin nasıl yetiştirileceği tartışılmış, bu tartışmalar sonucunda, Eğitim Fakültelerinde öğretmen adaylarına, öğretmenlik formasyonunun yeterince kazandırılmadığına karar verilmiştir. Başka bir ifadeyle; öğretmen adaylarının alan bilgisi bakımından yeterli oldukları ancak öğretmenlik mesleğinin uygulanmasına yönelik bilgi ve beceriler açısından eksikliklerinin olduğu belirlenmiştir (Harmandar vd, 2000). Bu bağlamda, 1998’de YÖK ve Dünya Bankasının çalışmasıyla öğretmen eğitiminde yeni düzenlemeler yapılmış, öğretmen adaylarının uygulama okullarında geçirecekleri süreler arttırılmış ve öğretmenlik meslek uygulamasına yönelik olan Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması dersleri öğretmenlik programlarına konulmuştur [Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK), 1998].

Üniversitelerin ilgili bölümlerinde öğretmenlik eğitimlerine devam etmekte olan öğrenciler olarak nitelendirilebilecek öğretmen adayları (Wagler, 2007), belirlenen dönemlerde Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması gibi okul uygulama derslerini almakla yükümlüdürler.

Okul Deneyimi dersi; öğretmenin ve bir öğrencinin okuldaki bir gününü gözlemleme, öğretmenin bir dersi işlerken dersi nasıl düzenlediğini, dersi hangi aşamalara böldüğünü, öğretim yöntem ve tekniklerini nasıl uyguladığını, derste ne tür etkinliklerden yararlandığını, dersin yönetimi ve sınıfın kontrolü için öğretmenin neler yaptığını, öğretmenin dersi nasıl bitirdiğini ve öğrenci çalışmalarını nasıl değerlendirdiğini gözlemleme, okulun örgüt yapısını, okul müdürünün görevini nasıl yaptığını ve okulun içinde yer aldığı toplumla ilişkilerini inceleyerek, okul deneyimi çalışmalarını yansıtan portfolyo hazırlama amaçlarına yönelik bir derstir (YÖK, 2005). Okul Deneyimi dersinin amacı; öğretmen adaylarının okul iklimine alışması, okuldaki yapılanmayı kavraması, okul birimlerini tanıması ve öğretmenlik mesleği için gerekli olan bilgi ve beceriyi kazanması olup daha çok gözlem ağırlıklıdır (Kudu vd, 2006).

Öğretmen adaylarının genellikle 8. dönemde aldıkları Öğretmenlik Uygulaması dersinin içeriği ise, her hafta bir günlük plan hazırlama, hazırlanan planı uygulama, uygulamanın okuldaki öğretmen, öğretim elemanı ve uygulama öğrencisi tarafından değerlendirilmesi, bu değerlendirmeler doğrultusunda düzeltmelerin yapılarak portfolyo hazırlanması şeklindedir (YÖK, 2005). Okul Deneyimi dersinde öğretmen adayı öğretmenlik sürecini gözlemlerken, Öğretmenlik Uygulaması dersinde bizzat sürecin içinde yer almaktadır.

Okul uygulama dersleri, başka ülkelerde farklı ders saatleri ve kredilerle yer almaktadır. Örneğin Avusturya’da okul uygulama derslerinin süresi 12 hafta, Hollanda’da öğrenim süresinin ¼’ü (1 yıl), Belçika’da bir yarı yıldır (Sağlam, 1999). Okul uygulama dersleri, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleği için uygun olup olmadığının farkına varmalarını, mesleğe ilişkin deneyim edinmelerini ve sosyalleşmelerini sağlamaktadır (LaMaster, 2001). Okul uygulama dersleri, öğretme-öğrenme kuramlarının uygulamaya dönüştürülmesi, öğretmen adaylarının öğrencilere karşı algılarının şekillenmesi, öğretmenlik mesleği sorumluluklarını kavranmaları ve öğretmenlik becerilerinin geliştirmeleri gibi etkilere sahipir (Wagler, 2007).

Okul uygulama dersleri olarak adlandırılabilir Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması derslerine ilişkin alanyazın incelendiğinde farklı bölümlerde, bu derslerin değerlendirilmesine yönelik çalışmaların bulunduğu görülmektedir.

Rıza ve Hamurcu (2000) tarafından yapılan çalışmada, 90 son sınıf öğrencisinin okul uygulama derslerinin işleniş sürecine ilişkin görüşleri araştırmacılar tarafından oluşturulan likert tipi bir ölçekle belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, öğrencilerin uygulamaya yönelik olumsuz görüşlere sahip olduğu, staj yapılan okullar için ise öğrenciler arasında anlamlı görüş farklılıkları olduğu belirlenmiştir.

Hergüner vd. (2002), Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Öğrencilerinin Okul Deneyimi Dersini Algılama Düzeylerini belirlemeye yönelik yaptıkları çalışmada, Kırıkkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü 1. sınıfa devam etmekte olan 51 öğrenciye anket uygulanmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin öğretmenlik mesleğinin kişisel özelliklerine uyduğu ve öğretmen olmayı istedikleri; Okul Deneyimi dersinin gelecekteki öğrenim yaşantılarını şekillendirmede yardımcı ve öğretmenlik mesleğini daha iyi tanımada önemli bir ders olarak algıladıkları belirlenmiştir.

Güven (2004), Okul Deneyimi derslerinde öğrencilerin alanla ilgili olarak elde ettikleri yaşantıları ve düşünceleri belirleyip yaşanan sorunlara olası çözüm yollarını önermeyi hedeflediği Sosyal Bilimler Alanı Öğretmen Adaylarının Okul Uygulamalarına Yönelik Görüşleri Üzerine Nitel Bir Araştırma isimli çalışmada, 48 öğretmen adayının görüşleri alınmıştır. Çalışmada, öğretmen adaylarının okul uygulama derslerini yararlı buldukları, temel eğitim düzeyinde öğretmenlik yapmaya hazır oldukları, öğrencilerle başa çıkma stratejilerini uyguladıkları sonuçlarına ulaşılmıştır.

Yapıcı ve Yapıcı (2004), Uşak Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Bölümü 1. sınıf öğrencilerinin Okul Deneyimi 1 dersine ilişkin görüşlerini almışlardır. Çalışmada 49 öğretmen adayıyla birlikte her hafta hazırlanan etkinlik raporlarının analizi yapılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre dersin, yararlı ve işlevsel bir ders olduğu, ancak okul-fakülte işbirliğinde eksiklikler yaşanması, uygulama okulundaki öğretmenlerin seçimi, öğretim elemanının çok sayıda öğretmen adayından sorumlu olması gibi birtakım sorunlar yaşanmakta olduğu belirlenmiştir.

Curtner-Smith ve Sofo (2004) çalışmalarında, okul uygulama derslerinin beden eğitimi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleği hakkındaki düşüncelerini nasıl etkilediğini belirlemeye çalışmışlardır. Bu amaçla 20 öğretmen adayından açık uçlu anketler ve kritik olay tekniği (critical incident technique) ile veriler toplanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, okul uygulama dersleri öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleği hakkındaki düşüncelerini anlamlı düzeyde etkilemiştir.

Kudu vd.'in (2006) yaptıkları çalışmada, öğretmen adaylarının Okul Deneyimi I dersi hakkındaki görüşlerinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Araştırmada, öğretmen adaylarının uygulamaya yönelik görüşleri değerlendirilerek Okul Deneyimi uygulamasının daha verimli olmasına yönelik bazı öneriler sunulmuştur. Çalışmada öğretmen adayları, genel olarak okul uygulama derslerinin yararlı olduğunu, fakülte ile okul arasında yaşanan iletişim eksikliğini ve uygulama derslerinin yetersizliğini dile getirmiş, uygulama öğretmenlerinin eğitimden geçirilmesi gerekliliğini belirtmişlerdir. Çalışmanın bir diğer sonucu ise, öğretmen adaylarının Okul Deneyimi uygulamasının öğretmenlik mesleği bakımından yararlı olduğu ve mesleki yeterlilikleri konusunda eksikliklerin de görülmesini sağladığıdır.

Davran (2006) tarafından, ilköğretim kurumlarında yapılan öğretmenlik uygulamasının öğretmen adaylarının öğretmen yeterliliklerini kazanmasındaki etkisini belirlemek ve uygulamada karşılaşılan sorunları tespit etmek amacıyla yapılan çalışmada, ilköğretim bölümü öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması öncesi ve sonrası yeterlik düzeylerine ve uygulamada karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşlerine başvurulmuştur. Araştırmada, ilköğretim bölümü öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersi ile sahip oldukları öğretmenlik yeterliklerinde artış olduğu sonucuna varılmıştır. Bununla birlikte farklı anabilim dallarındaki öğretmen adaylarının uygulama öncesi ve sonrası yeterlik düzeyleri arasında anlamlı farklılık olduğu ortaya çıkmıştır.

Kuzu ve Dursun'un (2006) yaptıkları çalışmada, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği son sınıfta öğrenim görmekten olan 10 öğrencinin uygulama derslerinde yaşadıkları sorunlar ve bu sorunlara ilişkin çözüm önerileri hakkında görüşleri alınmıştır. Araştırmada, öğretmen adaylarından; dersin kuramsal ve uygulama boyutuna, uygulamada yaşanan sorunlar ve çözüm önerilerine ilişkin görüşleri alınmıştır. Araştırma bulgularına göre, uygulamalar süresince gerek uygulama öğretmeninden gerekse de uygulama öğretim elemanından kaynaklanabilecek çeşitli sorunların öğretmen adayını olumsuz yönde etkileyebildiği görülmüştür.

Işıkoğlu vd (2007)'nin çalışmasında ilköğretim birinci kademesinde öğretmenlik uygulamaları sürecinde karşılaşılan sorunların saptanması amaçlanmıştır. Nitel olarak desenlenen çalışmaya 11 öğretmen adayı ve 8 uygulama öğretmeni katılmıştır. Araştırmada, öğretmen adaylarının sınıfta varlıklarını ortaya koymada güçlük çektikleri; uygulama öğretmenleri ve diğer personelle profesyonel ilişkiler kurmada zorluk çektikleri sonuçları elde edilmiştir.

Wagler (2007), uygulama derslerinin sınıf öğretmenleri ve ilköğretim fen bilgisi öğretmenlerinin öğretmenlik algıları üzerindeki etkisini belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmaya uygulama derslerine devam etmekte olan 46 öğretmen adayı katılmıştır. Araştırmanın verileri Öğretmenlik Yeterlik Ölçeği, Fen Bilgisi Öğretmenliği Yeterlik İnançları Ölçeği ve Okul Uygulama Dersleri Öğretmen Değerlendirmesi ve Öğretmen Adayları Anketi kullanılarak toplanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, öğretmen adaylarının ön-test ve son-test puanları arasında anlamlı fark bulunmuştur.

Alan yazındaki araştırmalardan elde edilen sonuçlara dayalı olarak, öğretmen eğitiminde uygulama derslerinin nitelikli öğretmen yetiştirmede oldukça büyük bir öneme sahip olduğu söylenebilir. Bu bağlamda öğretmen adaylarının uygulama eğitimine bakış açılarının belirlenmesi sürecin iyileştirilmesi adına yararlı olacaktır. Bununla birlikte, alanyazında sınıf öğretmenliği ve sosyal bilgiler öğretmenliği öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulama derslerine ilişkin görüşlerini belirlemeye yönelik daha çok sayıda araştırma olduğu, bilgisayar öğretmen adaylarının görüşlerine yönelik çalışmaların daha az sayıda olduğu söylenebilir. Yapılan olan bu çalışma; Anadolu Üniversitesi'nde okul uygulama derslerine yönelik olarak verilen eğitimin düzenlenme ve yürütülmesi süreçlerine katkı sağlanması ve nitelikli öğretmen yetiştirme hedefine bir adım daha yaklaşılması bakımından önemlidir.

1.1. Amaç

Bu çalışmanın amacı, bilgisayar öğretmen adaylarının okul uygulama derslerinin yararlarına ilişkin görüşlerinin belirlenmesidir. Bu genel amaç doğrultusunda araştırmanın alt amaçları şunlardır:

Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri öğretmen adaylarının;

1. okul uygulama derslerinin yararlarına ilişkin genel görüşleri nelerdir?
2. okul uygulama derslerinin öğretme öğrenme süreçlerine katkısına ilişkin görüşleri nelerdir?
3. okul uygulama derslerinin bilgisayar alan bilgisine katkısına ilişkin görüşleri nelerdir?
4. okul uygulama derslerinin öğretmenlik mesleğinin özlük hak ve sorumluluklarını edinmeye ilişkin görüşleri nelerdir?
5. okul uygulama derslerinin bilgisayar öğretmenliği mesleğine bakış açısına katkısına ilişkin görüşleri nelerdir?
6. okul uygulama derslerinin işlenişi ve okullardaki uygulama sürecine ilişkin önerilere yönelik görüşleri nelerdir?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırma Modeli

Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile gerçekleştirilmiştir. Görüşme tekniğinin türlerinden biri olan yarı-yapılandırılmış görüşme tekniği, araştırmacıya esneklik sağlaması, yanıt oranının yüksek olması, katılımcıların sözel olmayan davranışlarının da gözlenmesi, araştırmacının ortam üzerinde kontrol sahibi olması, derinlemesine bilgi edinmeyi sağlaması gibi yararlarına sahiptir (Neuman, 2000; Yıldırım ve Şimşek, 2006).

2.2. Araştırmanın Katılımcıları

Araştırmanın katılımcıları Anadolu Üniversitesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği Bölümünde Öğretmenlik Uygulaması dersini alan 11 Bilgisayar Öğretmeni adaydır. Öğretmenlik Uygulaması dersi A, B, C ve D olmak üzere dört ayrı grupta, dört farklı öğretim elemanı tarafından verilmektedir. Öğretmen adayları, öğretmenlik uygulaması dersini ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında farklı uygulama öğretmenleriyle almaktadırlar. Öğretmen adaylarından ikisi ortaöğretim kurumlarında dokuzu ilköğretim kurumlarında uygulama eğitimlerine devam etmektedir. Araştırma farklı gruplarda dersi alan 11 öğretmen adayının gönüllü katılımıyla yapılan görüşmelerle gerçekleştirilmiştir. Katılımcılardan beşi bayan, altısı erkek öğretmen adaydır. Gizlilik esasına dayanarak araştırmaya katılan öğretmen adaylarının gerçek isimleri kullanılmamış, bunun yerine katılımcılara kod isimler verilmiştir.

2.3. Veri Toplama Aracı ve Verilerin Toplanması

Araştırmanın amacına yönelik olarak, araştırmacılar tarafından yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmış, hazırlanan formun geçerliliği için üç alan uzmanının görüşüne başvurulmuştur. Uzmanlardan gelen öneriler doğrultusunda, görüşme formuna son hali verilmiştir.

Araştırmaya katılan her bir öğrencinin kendi belirlediği tarih ve saatte görüşme için bir araya gelmiş ve görüşmeler her bir öğrencinin uygun gördüğü yerde gerçekleştirilmiştir. Görüşme başlangıcında öğrencilere görüşme ile ilgili genel bilgiler hatırlatılmış ve daha önce yazılı olarak alınan görüşme izninin bir kez de sözel olarak alınması ile görüşmeye başlanmıştır. Görüşmeler her bir öğrenciye görüşme formunda yer alan soruların sorulması ve alınan cevapların ses kayıt cihazı ile kaydedilmesi şeklinde gerçekleşmiştir.

2.4. Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması

Görüşmeler tamamlandıktan sonra elde edilen ses kayıtlarının bilgisayar dökümü yapılmıştır. Nitel araştırmalarda, görüşme yöntemi kullanılarak elde edilen verilerin güvenilirliğini sağlamak için alandan iki kişinin birbirinden bağımsız olarak, veri dökümlerini dinlemeleri ve bu verileri okumaları önemlidir (Kvale, 1996, s.132). Bu amaçla, diğer araştırmacılar tarafından ses kayıtlarından üçü rasgele seçilerek, dinlenmiş ve dökümleri okunmuştur.

Dökümlerin yapılmasından sonra her bir soru için alınan cevaplar ilgili indekslere işlenmiş ve soru bazında bir sınıflama yapılarak toplanan veriler tümevarım analizi için hazır hale getirilmiştir. Tümevarım analizinde veriler kodlanır, temalar bulunur, veriler kodlara ve temalara göre düzenlenir ve tanımlanır, son aşamada elde edilen bulgular yorumlanır (Yıldırım ve Şimşek, 2006, s. 228). Tümevarım analizi için araştırmacılar tarafından veriler incelenerek anlamlı bölümlere ayrılmış ve kodlanmıştır. Kodlanan veriler bir araya getirilerek kategorize edilmiş, temalar saptanmış ve temalar görüşme kodlama anahtarına dönüştürülmüştür. Elde edilen verilerin güvenilirliği için alan ve nitel araştırma bilgisine sahip üç uzmanın görüşüne başvurulmuştur. Araştırmacıların ve uzmanların işaretlemeleri karşılaştırılmış, Görüş Birliği / (Görüş Ayrılığı+Görüş Birliği)*100 (Miles ve Huberman, 1994) formülü aracılığıyla araştırmanın güvenilirliği %92 olarak hesaplanmıştır. Daha sonra veriler kodlara ve temalara göre düzenlenmiş, son olarak tanımlanan bulgular yorumlanmıştır.

3. BULGULAR ve YORUMLAR

Bu bölümde görüşme yapılan öğrencilerin verdikleri bilgilerden elde edilen bulgular yer almaktadır. Çalışmada bulgular aktarılırken yaygın görüşü belirtmek amacıyla, frekansı en yüksek olan temalara ve alt temalara ilişkin örnekler verilmiştir. Araştırmanın bulguları;

- okul uygulama derslerinin yararlarına ilişkin genel görüşler,
- okul uygulama derslerinin öğretme-öğrenme süreçlerine katkısına ilişkin görüşler,
- okul uygulama derslerinin bilgisayar alan bilgisine katkısına ilişkin görüşler,
- okul uygulama derslerinin öğretmenlik mesleğinin özlük hak ve sorumluluklarını edinmeye katkısına ilişkin görüşler,
- okul uygulama derslerinin bilgisayar öğretmenliği mesleğine bakış açısına katkısına ilişkin görüşler
- okul uygulama derslerinin işlenişi ve okullardaki uygulama sürecine ilişkin öneriler olmak üzere altı tema altında toplanmıştır.

3.1 Okul Uygulama Derslerinin Yararlarına İlişkin Genel Görüşler

Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmen adayları, okul uygulama derslerinin yararlarına ilişkin görüşlerini çeşitli şekillerde ifade etmekle birlikte katılımcıların tümü, okul uygulama derslerinin öğretmenlik eğitiminde yararlı bir ders olduğu görüşündedir. Öğretmen adaylarından Beyza; okul uygulama derslerinin yararına ilişkin görüşlerini şöyle ifade etmiştir:

“Bu uygulama derslerinde her şeyden önce, gerçek ortamda öğretmenlik mesleğiyle birebir tanıştık. Özellikle de Okul Deneyimi I dersinde seçtiğimiz bölümle ilgili, çoğu kişinin kafasında belli bir şey yoktu ama ilk sınıfta gerçek öğretmenlik hayatıyla yüz yüze gelmek çok çok bilgi verici oldu ilk sınıftan özellikle. Tabi ki Okul Deneyimi II dersi de özellikle bir yıl sonra öğretmenlik mesleğine girecek olan bizlerin, öğretmenlik hayatında bir ön bilgi, bir ön deneyim yaşamamıza sebep oluyor ve çok çok faydalı oluyor tabi ki tecrübe kazanmamız açısından.”

Öğretmen adaylarından beşi okul uygulama dersleri aracılığıyla eksiklerini görüp, heyecanlarını yenerek deneyim kazandıklarını söylemiştir. Örneğin öğretmen adaylarından Sena okul uygulama derslerinin yararına ilişkin düşüncelerini “*Öğretmenlik uygulaması tecrübe sağlıyor her anlamda bize çünkü biz burada bir sürü eğitim dersi alıyoruz, teknik konularda birçok şey öğreniyoruz. Materyal hazırlıyoruz vs. bunları uygulayabileceğimiz bir ortam olması açısından öğretmenlik mesleğine hazırlayan çok iyi bir basamak olduğunu düşünüyorum.*” olarak ifade etmiştir.

Öğretmen adaylarından dördü, bu derslerin lisans eğitimi süresince edinilen teorik bilgilerin uygulamaya geçirilmesini sağladığını dile getirmiştir. Bu konuda Aylin, “*biz şuana kadar üniversitede olsun birtakım dersler aldık ve bunlarla teorik bilgiler edindik. Oysa teorik sadece yetmiyor. Yani bir şeyleri zihinsel olarak düşünmek yetmiyor karşılaştığınızda o an panikleyebiliyorsunuz. Bunların pratiğe geçirilmesine çok etkisi oldu*” şeklinde görüş bildirmiştir.

Öğretmen adaylarından ikisi okul uygulama derslerinin öğrencilerle etkileşim sağlama açısından yararlı olduğunu dile getirmişlerdir. Batu, “*Sağladığı birçok yarar var aslında. Öncelikle birebir öğrencilerle etkileşim sağlamak açısından deneyim kazandırıyor öğretmen adayı olarak bizlere.*” diyerek bu konudaki fikrini dile getirmiştir.

Okul uygulama derslerinin yararlarına ilişkin görüşler temasını oluşturan kodlar incelendiğinde, Bilgisayar Öğretmeni adaylarının bu dersler kapsamında lisans döneminde edindikleri bilgileri gerçek ortamda uygulamaya geçirdikleri ve bu yolla deneyim kazandıkları söylenebilir.

3.2 Okul Uygulama Derslerinin Öğretme-Öğrenme Süreçlerine Katkısına İlişkin Görüşler

Okul uygulama derslerinin öğrenme-öğretme süreçlerine katkısına ilişkin görüşler; (i) öğretim yöntem ve tekniklerini kullanmaya katkısına ilişkin görüşler, (ii) öğretim materyali hazırlama ve kullanmaya katkısına ilişkin görüşler, (iii) sınıf ortamını öğretime hazırlamaya ve kullanmaya katkısına ilişkin görüşler, (iv) ölçme değerlendirme yöntem ve tekniklerini kullanmaya katkısına ilişkin görüşler ve (v) öğretmen öğrenci ilişkisini oluşturmaya ve sürdürmeye katkısına ilişkin görüşler olarak beş alt tema altında toplanmıştır.

Tablo 1. Okul uygulama derslerinin öğretim yöntem ve tekniklerini kullanmaya katkısına ilişkin görüşlerden elde edilen temalar

Temalar	Frekans
Öğretim Yöntem ve Tekniklerini Kullanmaya Olumlu Katkı	7
Bazı Öğretim yöntem ve tekniklerinin kullanılabilirliğinin az olması	2
Öğretim yöntem ve tekniklerinin uygulama öğretmenleri tarafından kullanılmaması	1

Öğretmen adaylarından yedisi okul uygulama derslerinin öğretim yöntem ve tekniklerini kullanmaya olumlu katkısı olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmen adaylarından üçü, değişik yöntemler uygulayabilmeleri açısından katkı sağladığını belirtmiştir. Öğretmen adaylarından Beyza bu konudaki fikrini “*ders kapsamında hangi öğretim yöntem ve tekniklerinin, hangi konulara daha uygun olduğunu, daha örtüşebildiğini birebir uygulayarak görüyoruz*” şeklinde ifade etmiştir. Öğretmen adaylarından ikisi ise bazı öğretim yöntem ve tekniklerinin uygulanabilirliğinin az olduğunu düşünmektedirler. Bu konuda Yakup “*Birçok yöntem ve teknik gördük, öğrendik. Bazılarının kullanılabilirliği az aslında*” şeklinde görüş bildirmiştir. Öğretmen adaylarından Sena ise “*Okul Deneyimi 1’de de Okul Deneyimi 2’de de suanda da gördüğüm, öğretim yöntem ve tekniği gibi bir şeyin öğretmenler tarafından pek kullanılmadığı*” diyerek öğretim yöntem ve tekniklerinin yeterince kullanılmadığından bahsetmiştir. Öğretmen adaylarının lisans döneminde birçok öğretim yöntem ve tekniği öğrendikleri ve uygulama sürecinde ise bilgisayar derslerinin hangi yöntem ve tekniğe uygun olduğunu, hangi yöntem ve tekniklerin kullanılabilirliğinin daha az olduğunu öğrendikleri söylenebilir.

Tablo 2. Okul uygulama derslerinin materyal hazırlama ve kullanmaya katkısına ilişkin görüşlerden elde edilen temalar

Temalar	Frekans
Etkili öğrenmeyi sağlayacak materyaller hazırlama	9

Öğretmen adaylarının dokuzu uygulama derslerinin etkili öğrenmeyi sağlayacak materyaller hazırlamak konusunda kendilerine katkıda bulunduğunu belirtmişlerdir. Bu konuda öğretmen adaylarından Can, “*materyalin nasıl hazırlanacağı hakkında bilgi edindik ama tabi bir öğrenciyle beraber karşı karşıya kaldığımız zaman onların hazır bulunuşluk düzeyleri, güdülenme düzeylerini hissettiğimiz zaman onlara nasıl materyal hazırlayacağımızı gösteren bir ders olduğunu düşünüyorum.*” diyerek bu dersin materyal hazırlamaya ve kullanmaya katkısını ifade etmiştir. Öğretmen adayları, okul uygulama derslerinin materyal kullanmaya katkısını ders anlatacakları öğrencileri tanıyıp onların hazır bulunuşluk düzeyine göre materyal hazırlamayı öğrenme olarak ifade etmişlerdir.

Tablo 3. Okul uygulama derslerinin sınıf ortamını öğrenime hazırlamaya katkısına ilişkin görüşlerden elde edilen temalar

Temalar	Frekans
Sınıfların uygulama öğretmeni tarafından düzenlenmesi	5
İdeal sınıf ortamını sağlamak için düzenlemelerin yapılması	3

Öğretmen adaylarının hemen hemen hepsi öğretmenlik uygulama derslerinin sınıf ortamını öğretime hazırlamaya ve kullanmaya olumlu etkisi olduğunu belirtmişlerdir. Bununla birlikte öğretmen adaylarından beşi, sınıf ortamının uygulama öğretmenleri tarafından düzenlenmiş olduğunu ve kendilerinin bu konuda bir değişiklik yapamadıklarını ifade etmişlerdir. Öğretmen adaylarından Esin bu konuda “Çok fazla değil açıkçası. Çünkü sınıf ortamını daha çok sınıf öğretmeni düzenliyor, biz daha çok hazıra gidiyoruz.” şeklinde görüş bildirmiştir. Öğretmen adaylarından üçü ise sınıf ortamını ideale en yakın hale getirmek adına bazı düzenlemeler yaptıklarını söylemişlerdir. Bu konuda Selim, “Bu derslerin katkısı, öncelikle, ideal sınıf ortamının, gerçi Türkiye’de ideal sınıf ortamı pek yok ama, olması gereken ideal sınıf ortamını bilip ona göre benzetmeye çalışarak oldu yani katkısı. Sınıfın, ben belki şeyde yapamadım ama ilerde sınıfımı, daha düzgün, işlevsel şekilde olursa bir sınıfım onu gördüm. Yani eksiklerini gördüm ve kendimce tamamlamaya çalıştım.” demiştir. Öğretmen adaylarının uygulama okullarında geçirdikleri zaman zarfında sınıf ortamının düzenlenmesinin uygulama öğretmenlerinin denetiminde olması sebebiyle bu konuda fazla deneyim kazanamadıkları söylenebilir.

Tablo 4. Okul uygulama derslerinin ölçme değerlendirme yöntem ve tekniklerini kullanmaya katkısına ilişkin görüşlerden elde edilen temalar

Temalar	Frekans
Katkı sağlamaması	7
Sınıf içi değerlendirmeyi öğrenme	3

Öğretmen adaylarından yedisi okul uygulama derslerinin ölçme değerlendirme yöntem ve tekniklerini kullanmaya katkısı olmadığını ifade etmişlerdir. Bu konuda öğretmen adaylarından Aylin “Açıkçası şuana kadar ölçme ve değerlendirme yöntemlerini kullanmama bir katkısı olduğunu görmedim. Orada sadece ders anlatıyoruz. Bir ölçme aşaması yaşamadım.” şeklinde görüş bildirmiştir. Öğretmen adaylarından üçü öğretmenlik uygulaması derslerinin ölçme değerlendirme yöntem ve tekniklerini kullanmaya katkısını sınıf içi değerlendirmeyi öğrenmeleri olarak nitelemişlerdir. Bu konuda öğretmen adaylarından Esra bu konudaki fikrini “Daha çok öğrenciyi biz derste ölçüyoruz. Mesela flash dersinde öğrencilere buton yaptırırım. Öğrencilerden bunu yapmalarını istedim, yoksa yazılı tarzında test tarzında bir şeyler yapılmıyor, öğrencinin ders içindeki davranışına göre, performansa göre not veriliyor bilgisayar dersinde.” şeklinde ifade etmiştir. Öğretmen adaylarının okul uygulama derslerinin ölçme değerlendirme yöntem ve tekniklerini kullanmaya katkısına ilişkin görüşleri uygulama için gittikleri okul türüne göre değişiklik göstermektedir. Orta öğretim kurumlarında uygulama eğitime devam etmekte olan öğretmen adayları, okul uygulama derslerinin ölçme ve değerlendirme yöntem ve tekniklerini kullanmaya katkısını sınıf içi performans değerlendirmeyi öğrenmek olarak nitelerken ilköğretim kurumlarında uygulama eğitime devam eden öğretmen adayları ölçme ve değerlendirme etkinliklerini yeterince uygulayamadıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 5. Okul uygulama öğretmen öğrenci ilişkisini oluşturmaya ve sürdürmeye katkısına ilişkin görüşler ilişkin görüşlerden elde edilen temalar

Temalar	Frekans
Olumlu katkı sağlamaması	7

Öğretmen adaylarının tümü, öğretmenlik uygulaması derslerinin öğretmen öğrenci ilişkisini oluşturmaya ve sürdürmeye olumlu katkısı olduğunu belirtmişlerdir. Öğrencilerden beşi, okul uygulama derslerinin öğretmen-öğrenci ilişkisini kurma konusunda katkısının olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmen adaylarından Selim, “Etkili bir öğretimin olması için öğretmen öğrenci ilişkisinin mutlaka olması gerekiyor. Öğrencinin gereksinimlerini bilmemiz gerekiyor. Bu yüzden öğrencilerin hazırbulunuşluk

seviyesini bilerek yaptığımız öğrenmelerde, öğrencilerin kazanımları daha farklı oluyor. Öğrenci daha etkili öğreniyor.” şeklinde görüş bildirmiştir. Öğretmen adaylarından Aylin ise uygulama derslerinin öğretme- öğrenme süreçlerine katkısını şöyle ifade etmiştir:

“Biraz olaylara fazla pembe baktığımı görmeye başladım çünkü öğrencilerimle, özellikle de derse girdiğim zamanlarda öğrencilerimle sorunlar yaşadım, 8. sınıf öğrencileriyle. Özellikle de ergenlik çağı sendromları, öyle olunca da sorunlar yaşadıkça, benim düşündüğüm kadar pembe olmadığını, bu sorunları kabullenmem gerektiğini ve kabullendikten sonra nasıl yapıcı çözümler üretebileceğimi düşünmeye başladım. Bu anlamda da büyük katkılar olduğunu düşünüyorum.”

Öğretmen adayları okul uygulama derslerinin en önemli katkılarından birinin öğretmen-öğrenci ilişkilerinin kurulması olarak nitelendirmişlerdir. Bununla birlikte okul uygulama derslerinin bazı öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğinin gerçekleriyle yüzleşmesini sağladığı söylenebilir.

3.3. Okul Uygulama Derslerinin Bilgisayar Alan Bilgisine Katkısına İlişkin Görüşler

Bilgisayar öğretmeni adayları, okul uygulama derslerinin bilgisayar alan bilgisine katkısına ilişkin görüşlerini çeşitli şekillerde ifade etmişlerdir. Öğretmen adaylarından üçü uygulama derslerinin, lisans eğitimleri boyunca öğrendikleri programlama becerileri yardımıyla etkili materyal hazırlamaları konusunda bilgisayar alan bilgisine katkıda bulunduğunu belirtmiştir. İlköğretim okulunda öğretmenlik uygulamasına devam etmekte olan öğretmen adayı Yakup bu konudaki fikrini,

“katkısı şöyle olabilir, materyal hazırlarken bu aldığımız derslerdeki öğrendiğimiz programlardan yararlanıyoruz. Mesela, materyal hazırlarken internet sitesi yapıp Flash ya da Dreamweaver programından yararlanabiliyoruz, Visual Basic gösterip öğrencilerin, programlamaya ilgisi olan öğrencilerin ilgilerini arttırıp daha fazla bilgisayarla haşır neşir olmalarını sağlayabiliyoruz.”

şeklinde belirtmiştir. Öğretmenlik uygulamasını ortaöğretim kurumlarında sürdürmekte olan öğretmen adayları, lisans eğitimleri boyunca aldıkları bilgisayar alan bilgisini okul uygulamaları derslerinde öğrencilere aktardıklarını belirtmiştir. Örneğin, öğretmen adaylarından Selim, bu konuda şöyle konuşmuştur:

“Alan bilgimi kullanmakta katkısı büyük oldu. Şu an, anlattığım ders sırasında, geçen hafta anlattığım ders Bilgisayar Ağlarıydı. Bilgisayar ağlarında bilgisayarları fiziksel olarak değil de, mantıksal olarak ağlara bölmeyi anlattım öğrencilere. Tabi bunu ben de öğrenmeseydim, hocamız bizlere anlatmasaydı, ben bunu şey yapamayacaktım.”

Bilgisayar Öğretmeni adaylarının okul uygulama derslerinin bilgisayar alan bilgisine katkısına ilişkin görüşlerinin uygulamaya gidilen okulların türüne göre değişiklik gösterdiği görülmüştür. Genel olarak, uygulama dersleri için ilköğretim okullarına giden öğretmen adaylarının bilgisayar alan bilgilerini etkili materyal hazırlamak için kullandıkları, ortaöğretim kurumlarına giden öğretmen adaylarının ise ders anlatımında bilgisayar alan bilgilerinden yararlandıkları söylenebilir.

3.4. Okul Uygulama Derslerinin Öğretmenlik Mesleğinin Özlük Hak ve Sorumluluklarını Edinmeye Katkısına İlişkin Görüşler

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının tümünün uygulama dersleri kapsamında, öğretmenlik mesleğinin özlük hak ve sorumluluklarına ilişkin farkındalık edindikleri söylenebilir. Okul Uygulama derslerinin öğretmenlik mesleğinin özlük hak ve sorumluluklarına etkisinin farklı yollarla olduğu öğretmen adayları tarafından dile getirilmiştir. Öğretmen adaylarından yedisi özlük hak ve sorumluluklarını okul uygulama dersleri kapsamında verilen ödevlerden ve bu ders kapsamında açılan uzaktan eğitim modülündeki tartışma ve forumlardan öğrendiklerini belirtmişlerdir. Öğretmen adaylarından Batu,

“açıkçası bu dersi alana kadar, benim fazla bir bilgim yoktu kanun ve yönetmelikler konusunda. Ancak hocamızın WebCT üzerinden yaptıkları açıklamalarla ben bu konular üzerinde çok bilgi sahibi oldum. İşte devlet memurları kanununu inceledik Milli Eğitim Temel Kanununu inceledik. İzin yönetmeliğinden tutun kılık kıyafet yönetmeliğine kadar birçok şey hakkında bilgi sahibi olduk.”

ifadesiyle okul uygulama dersinin öğretmenlik mesleğinin özlük hak ve sorumluluklarına ilişkin farkındalık yarattığını belirtmiştir. Öğretmen adaylarından üçü uygulama derslerine gittikleri okullardaki öğretmenlerinden bu konuda bilgi edindiklerini söylemişlerdir. Bu konuda Onat, “*arada konu açılırsa stajda hocamızla, muhabbet esnasında teneffüslerde konuşmalar oluyor, oradan bir bilgi ediniyoruz.*” şeklinde görüş bildirmiştir.

Okul uygulama derslerinin öğretmen adaylarının meslek özlük hak ve sorumlulukları edinmeye katkısına ilişkin görüşler temasını oluşturan kodlar incelendiğinde, öğretmen adaylarının dersi aldıkları öğretim elemanının ve dersin işleniş yönteminin özlük hak ve sorumluluklarını kazanmaya etkisi olduğu söylenebilir.

3.5. Okul Uygulama Derslerinin Bilgisayar Öğretmenliği Mesleğine Bakış Açısına Katkısına İlişkin Görüşler

Okul uygulama derslerinin bilgisayar öğretmenliği mesleğine bakış açısına katkısına ilişkin görüşler incelendiğinde, öğretmen adayları okul uygulama derslerinin genel olarak, öğretmenlik mesleği bakımından kendilerine yararlı olduğunu belirtmişlerdir. Ancak bununla birlikte öğretmen adaylarının bazıları, okul uygulama dersleri sırasında, mesleki alan bilgilerinin yetersiz olduklarını fark ettiklerini ve kendilerini geliştirme gerekliliğini gördüklerini ifade etmişlerdir. Bu konuda üç öğretmen adayı; bu derslerin kendilerinin öğretmenlik mesleğine alışmasını-ısınmasını sağladığını ifade etmişlerdir. Öğretmen adaylarından Can bu konudaki fikrini “*bu daha alışıktığımız bir şey bu derslerle alışıyoruz yavaş yavaş. Mesela Okul Deneyimi 1 dersindeki halimle şuan ki halim çok çok farklı. Daha ilimliyim daha yaklaşımlarım farklı*” diyerek belirtmiştir. Bu konuda bir diğer öğretmen adayı olan Selim;

“..katkısı olumlu oldu. Belki başta, kendimi öğretmen olarak düşünmüyorken, derslere girdikçe, öğrencilerle bir arada oldukça, bu sıfatın bana uygun olduğunu düşünmeye başladım. İnsanlarla sürekli, daha doğrusu öğrencilerle, tabi bunun içine insanlarla da ilişkisinin hem güzel hem de heyecanlı olduğunu yani sürekli sade bir formülü olan bir şey olmadığı için gerçekten çok çeşitli, insanı düşündüren bir şey olduğunu öğrendim. Bu bakımdan yararlı olduğunu düşünüyorum”

diyerek uygulama derslerinin yakında adım atacakları öğretmenlik mesleğine ilişkin bakış açısına olumlu yönde bir katkıda bulunduğunu belirtmiştir.

Öğretmen adaylarından Işık ise, “*Şuan zaten bilgisayar öğretmenliği yapmayı düşünmüyorum. Bu konuda, bu alanda kendimi çok çok yeterli de görmüyorum. Evet öğretmenlik yapabilirim ama benim fikrim bunun öğretmenliğini yapacaksa çok çok daha iyi bir bilgiye sahip olmamız gerekli ve bence bir öğretmen birçok konuda kendini geliştirmeli.*” ifadesi ile alan bilgisinin yetersiz olduğu ve öğretmenlik mesleğinin gelişim gerektiren bir meslek olduğunu ifade etmiştir.

Okul uygulama derslerinin bilgisayar öğretmenliği mesleğine bakış açısına katkısına ilişkin kodlar incelendiğinde, öğretmen adaylarının, bilgisayar öğretmenliğine bakış açılarını ve ileride öğretmenlik mesleğini sürdürüp sürdürmeyeceklerini belirlemek adına okul uygulama derslerinin büyük öneme sahip olduğu sonucuna varılabilir.

3.6. Okul Uygulama Derslerinin İşlenişi Ve Okullardaki Uygulama Sürecine İlişkin Öneriler

Öğretmen adaylarının hepsi Okul Uygulama dersinin üniversitedeki işlenişinden memnun olduklarını dile getirmişlerdi. Örneğin bu konuda Işık “*Şuan yüz yüze ders yapmıyoruz. Online olarak yürütüyoruz bu dersi ama gayet hareketli geçiyor. Herkesin görüşünü bildirdiği bir forum var. Bunun dışında oradan mesajlaşabiliyoruz, ödevlerimizi gönderebiliyoruz aynı zamanda da hocamızla istediğimiz zamanda görüşebiliyoruz konu hakkında. Bence bu işleyiş bu ders için çok uygun*” diyerek dersin işlenişinden memnuniyetini dile getirmiştir. Öğretmen adaylarından Batu

“Öğretmenlik Uygulamasında ise yine internet ortamında webct üzerinden işliyoruz. Burada arkadaşlarımız arasındaki etkileşim oldukça üst seviyede oluyor. Birbirimizle tartışabiliyoruz okulda gözlemlediğimiz öğrencilerimizin sorunlarından tutun öğretmenlerimizin davranışlarından tutun birçok konuda tartışabiliyoruz forumlardan internet ortamında aynı şekilde öğretmenimizin, ders öğretmenimizin de önerileri oluyor bizlere orada. Bu şekilde belli bir mekan bağımlılığı olmadan, mekandan bağımsız olarak internet üzerinden işliyoruz. Bu şekilde işlenmesi bence çok verimli”

şeklinde görüş bildirmiştir. Bununla birlikte öğretmen adaylarının uygulama derslerine ilişkin birtakım önerileri de bulunmaktadır. Öğretmen adaylarından Onat “*süreç uzatılabilir mesela bence üç dönem değil de daha fazla uygulama yapılırsa bence çok daha iyi olur ve bence bilmiyorum diğer arkadaşlar kızabilir ama biz haftada bir gün gidiyoruz staja haftada üç gün mesela. Çünkü çok şey öğreniliyor ve tecrübe çok önemli oradan kazandığımız tecrübe. Bir fırsat var elimizde birebir değerlendirmeye. Daha çok olursa daha faydalı olur diye düşünüyorum.*” diyerek uygulama eğitiminin süresinin uzatılması önerisini getirmiştir. Öğretmen adaylarından Aslı da, “*daha deneyimli, yani artık birtakım şeyleri daha bir oturtmuş, bir şeyleri deneyip yanılma yoluyla acaba olur mu olmaz mı diye sorgulamadan direkt yapan öğretmenlerle çalışmak daha mantıklı olur diye düşünüyorum*” diyerek uygulama öğretmenlerinin seçimi sırasında deneyimin göz önünde bulundurulması konusunda öneri getirmiştir. Öğretmen adaylarından Can “*öğretmenimin her yaptığım derse, her sunduğum derse gelmesi ve mikro öğretim tekniğini de kullanmayı isterim. Öğretim elemanının daha çok dersini takip etmesini*” diyerek uygulama öğretim elemanlarının daha fazla ders takip etmesini ve mikro öğretim tekniklerinin kullanılması önerisinde bulunmuştur. Öğretmen adaylarından Selim uygulama öğretmeni ile uygulama öğretim elemanı arasındaki ilişkinin daha fazla olması yönündeki önerisini “*bizim üniversitedeki hocamızla stajdaki hocamızın daha birbirleriyle konuşup daha ortak karar alıp bize bildirirler*” şeklinde ifade etmiştir.

Okul uygulama derslerinin işlenişi öğretim elemanları arasında farklılık göstermekle birlikte, öğretmen adayları genel olarak dersin işlenişinden memnundur. Öğretmen adayları, uygulama okullarında geçirilen sürenin arttırılması, mikro öğretim tekniğinin kullanılması, uygulama öğretmeni ve uygulama öğretim elemanı arasındaki iletişimin daha yoğun olması, daha deneyimli uygulama öğretmenleriyle çalışılması gibi öneriler getirmişlerdir.

4. SONUÇ ve ÖNERİLER

Yarı yapılandırılmış görüşmelerden elde edilen sonuçlara göre; Bilgisayar Öğretmeni adaylarının okul uygulama dersleri hakkındaki görüşleri genel olarak olumludur. Araştırmanın bu sonucu, alanyazında incelenen çalışmaların, “Öğretmen adayları, Okul Deneyimi derslerinin genel olarak yararlı olduğunu belirtmişlerdir” sonuçlarıyla tutarlılık göstermektedir (Kudu, Özbek ve Bindak, 2006; Davran, 2006; Yapıcı ve Yapıcı, 2004; Güven, 2004; Hergüner, Arslan ve Dünder, 2002). Bununla birlikte çalışmanın bu sonucu, Rıza ve Hamurcu'nun (2000) çalışmalarında ortaya çıkan “Uygulamanın gerekliliğinin öğrencilerce tam kavranılamaması ve yeni yaklaşımın öğrencilere eskiye nazaran daha fazla sorumluluk yüklemesi sebepleriyle öğrencilerin bu uygulamaya yönelik görüşlerinin olumsuz olduğu” sonucuyla uyumsuzdur. Bu uyumsuzluğun, araştırmanın okul uygulama derslerine ilişkin uygulamanın yeni başladığı zamanlarda gerçekleştirilmiş olmasından ortaya çıkmış olabileceği ancak zaman içerisinde okul uygulama eğitiminde yapılan iyileştirmelerle ortadan kalkmış olabileceği düşünülebilir.

Okul uygulama derslerinin öğretme öğrenme süreçlerine ilişkin katkısı incelendiğinde; öğretmen adayları dersler kapsamında farklı öğretim yöntem ve tekniklerini kullanmakla birlikte bazılarının kullanılabilirliğinin daha az olduğu, etkili öğretim materyali hazırlama konusunda deneyim kazandıkları, ölçme değerlendirme yöntem ve tekniklerini ders içi değerlendirme olarak kullandıkları, öğretmen öğrenci ilişkisini oluşturmak adına çok yararlı olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Okul uygulama derslerinin bilgisayar alan bilgisine katkısına ilişkin görüşler incelendiğinde öğretmen adaylarının, materyal hazırlama ve ders anlatımında bilgisayar alan bilgilerinden yararlandıkları belirlenmiştir. Ancak öğretmen adaylarından elde edilen görüşlerin uygulamaya gidilen okul türüne göre farklılık gösterdiği söylenebilir.

Araştırmaya katılan öğretmen adayları, bu dersler kapsamında gerek lisans eğitimlerinde gerekse de uygulama yapılan okullarda, öğretim elemanları ya uygulama öğretmenleri ile öğretmenlik meslek hak ve sorumluluklarına ilişkin farkındalık kazandıklarını belirtmişlerdir. Bu da okul uygulama derslerinin öğretmen adaylarına getirdiği en önemli katkılardan biri olarak nitelendirilebilir.

Araştırmada, uygulama derslerinin öğretmen adaylarının bilgisayar öğretmenliğine bakış açılarını olumlu yönde etkilediği belirlenmiştir. Bununla birlikte, öğretmen adaylarının bazılarının, okul uygulama dersleri sırasında, mesleki alan bilgilerinin yetersiz olduğunu ve kendilerini geliştirmeleri gerektiğini fark ettikleri de söylenebilir. Araştırmanın bu sonucu ise, Kudu, Özbek ve Bindak'ın (2006) yaptıkları çalışmanın “Okul Deneyimi 1 dersinin öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine bakışlarını çoğunlukla olumlu yönde etkilemiştir” sonucuyla tutarlılık göstermektedir.

Araştırma sonuçlarına göre, öğretmen adaylarının okul yönetiminin tutumuna ilişkin görüşleri olumlu olmakla birlikte bazı öğretmen adayları okul yöneticilerinin kendilerinden teknik destek istediklerini belirtmiştir.

Araştırmaya katılan öğretmen adayları uygulama derslerinin işlenişine yönelik olumlu görüş bildirmişlerdir. Bununla birlikte sürecin iyileştirilmesine yönelik; uygulama süresinin uzatılması, uygulama öğretmenin daha dikkatli seçilmesi, uygulama öğretmeni ve öğretim elemanı arasındaki iletişimin daha fazla olması ve derslerde mikro öğretim tekniğinin kullanılması gibi öneriler getirilmiştir. Öğretmen adaylarının belirttikleri bu öneriler; Dursun ve Kuzu'nun (2006) yaptıkları çalışmanın; uygulama süresi artırılarak uygulama zamanı daha iyi değerlendirilebilir, sağlıklı uygulama ve değerlendirme için mikro öğretim tekniği kullanılmalı, öğretmen adayı, uygulama öğretmeni ve öğretim elemanı sürekli iletişim içinde olmalı sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir.

Araştırma sonucunda ileride yapılacak araştırmalara ve uygulamalara yönelik öneriler geliştirilmiştir.

Araştırmadan elde edilen veriler değerlendirildiğinde, öğretmen adaylarının farklı deneyimler kazanmaları adına, farklı okul türlerinde (ilköğretim-orta öğretim) uygulama derslerini almaları sağlanabilir. Araştırmanın uygulamaya yönelik olan bir diğer önerisi de öğretmen adaylarına, öğretim elemanları ve uygulama öğretmenleri işbirliğiyle okul uygulama derslerinde öğretmenlik meslek hak ve sorumluluklarına ilişkin farkındalık kazandırmaya yönelik etkinlikler düzenlenmesidir. Bununla beraber, öğretmen adaylarının uygulama okullarında geçirdikleri süre artırılabilir, uygulama öğretmenlerine öğretmenlik uygulama derslerine ilişkin bir eğitim verilebilir, dersler mikro öğretim tekniğiyle desteklenebilir, öğretmen adayı, uygulama öğretmeni ve uygulama öğretim elemanı arasında daha etkili iletişim sağlanmasına yönelik çalışmalar yapılabilir.

İleride, araştırma benzer şekilde farklı üniversitelerin Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri bölümlerinde öğrenim görmekte olan öğretmen adayları ve farklı araştırmacılar tarafından yinelenebilir. Bununla birlikte, benzer araştırmalar üniversitelerde okul uygulama derslerini veren öğretim elemanlarının ve uygulama öğretmenlerin de katılımıyla odak grup görüşmeleri şeklinde yapılabilir. Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği programında Okul Uygulama derslerine yönelik olarak yapılan değişikliklerin etkilerinin belirlenmesine yönelik bir durum çalışması planlanabilir. Bu doğrultuda belirlenen sorunların çözümüne yönelik eylem araştırmaları desenlenebilir.

KAYNAKÇA

- Davran, E. (2006).** *İlköğretim Kurumlarındaki Öğretmenlik Uygulamasının Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Yeterliliklerini Kazanmaları Üzerindeki Etkisi: Van İli Örneği*. Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi, Yüzüncüyıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Dursun, Özgür. ve Kuzu. Abdullah. (2006).** *Öğretmenlik Uygulaması Dersinde Karşılaşılan Sorunların Öğretmen Adaylarının Görüşleriyle Değerlendirilerek Çözüm Önerilerinin Belirlenmesi*. 15. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, Muğla Üniversitesi.

- Güven, İsmail. (2004).** Sosyal Bilgiler Alan Öğretmen Adaylarının Okul Uygulamalarına Yönelik Görüşleri Üzerine Nitel Bir Çalışma. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 4(2), 273-290.
- Harmandar, M. , Bayrakçeken, S., Kıncal, R.Y, Büyükkasap, E., ve Kızılkaya, S. (2000).** Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesinde Okul Deneyimi Uygulaması Ve Sonuçlarının Değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 148.
- Hergüner, G. , Arslan, S. , DüNDAR, H. (2002).** Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Öğrencilerinin Okul Deneyimi Dersini Algılama Düzeyleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11.
- Işıkoğlu, N. , İvrendi A, ve Şahin A. (2007).** Öğretmenlik Uygulaması Sürecine Öğretmen Adaylarının Gözüyle Derinlemesine Bir Bakış. *Eurasian Journal Of Educational Research*. 26, 131-142
- Karaca, Erol. (2004).** Öğretmen Adaylarının Ölçme ve Değerlendirme Yeterliliklerine İlişkin Algıları. Anadolu Üniversitesi Eskişehir: Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Kudu, M., R. Özbek ve R. Bindak. (2006).** Okul Deneyimi I Uygulamasına İlişkin Öğrenci Algıları: Dicle Üniversitesi Örneği. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 5 (15).
- Kvale, S. (1996).** *Inter Views: An Introduction To Qualitative Research Interviewing*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- LaMaster, K. J. (2001).** Enhancing Preservice Teachers Field Experiences Through The Addition Of A Service-Learning Component. *The Journal of Experiential Education*, 24(1), 27-33.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994).** *Qualitative Data Analysis (2nd ed.)*. Thousand Oaks, CA: SAGE
- Neuman, W. L. (2000).** *Social Research Methods: Qualitative and Quantitative Approaches* (3rd ed.). Allyn&Bacon : Boston.
- Oğuz, Aytunga. (2004).** Okul Deneyimi I Dersinin Öğretmen Adayları Üzerindeki Etkileri. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11.
- Rıza, E.T. ve Hamurcu, H. (2000).** Sınıf Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Okul Deneyimi Ve Öğretmenlik Uygulamasına Yönelik Görüşleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8.
- Curtner-Smith MD, Sofo S (2004).** Influence of a Critically Oriented Methods Course And Early Field Experience On Preservice Teachers' Conceptions Of Teaching. *Sport Education and Society*, Volume:9, 115-142.
- Yapıcı, Ş. ve Yapıcı, M. (2004).** Öğretmen Adaylarının Okul Deneyimi I Dersine İlişkin Görüşleri. *İlköğretim Online*, 3(2).
- Yıldırım, Ali. ve Şimşek, Hasan. (2006).** Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Seçkin Yayıncılık: Ankara.
- Yüksek Öğretim Kurumu-YÖK. (1998).** *YÖK Dünya Bankası Milli Eğitim Geliştirme Projesi, Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi*. Ankara.

Wagler, Ronald Robert. (2007). *Assessing The Impact Of Vicarious Experiences On Preservice Elementary Science Teacher Efficacy And Preservice Elementary Teacher Efficacy.* Oklohama State University. Yayımlanmamış doktora tezi: Oklahoma.

İNTERNET KAYNAKLARI

Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Lisans Programı. (bt.). 22/03/2008,
http://www.yok.gov.tr/egitim/ogretmen/bilgisayar_ogretim.doc